

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 294. An & qualiter adulterium sit causa sufficiens divortii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73973)

repetitorum verberum, adeoque molestissima cohabitatio. Circa quæ notandum, in his casibus non referre, utrum malum ab ipso conjugè timeatur, an verò à parentibus ejus, modò conjux non sit sine culpa, ut dum posset removee malum, v. g. recedendo à parentibus, intermittit. Laym. l. c. citans Sanch. cit. d. 6. n. 23. Arg. c. extransmissa.

2. Resp. secundò: Quamvis & hic locum habeat, quod dictum quæst. præced. resp. 2. nimirum quòd, ubi causa divortii ob grave periculum est notoria, fieri possit autoritate propria, tutius esse & plerumque necessarium ratione scandali implorare officium Judicis, nisi sit periculum in mora. Laym. l. c. n. 18. Porro causa hæc tractanda coram Judice ecclesiastico; quia agitur de obligationis Sacramenti matrimonii dissolutione, in qua utpote spiritali solus Ecclesiasticus Judex est. Castrop. n. 9. citato Covar. in 5. decret. 2. p. c. 7. §. 6. n. 14.

Quæst. 292. An & qualiter cautio interposita impediatur divortium, præcipue faciendum ratione sævitie.

1. Resp. primò: Dum cautio sufficiens præstari potest de malo imposterum non inferendo, locus non est divortio; malum siquidem, quod timeretur, ut sufficiens sit ad faciendum divortium, debet esse inevitabile; ergo si hæc via cautionis sit evitabile, divortium faciendum non est. Laym. l. c. n. 17. citans c. extransmissa & c. literas. Distinguunt hoc ipsum alii. Asserit enim Castrop. l. c. p. 9. n. 10. ex Ponc. l. 4. c. 23. n. 6. cum Riccio in pr. decis. 235. & juxta decis. rote 250. apud Farinac. vol. 2. consil. probatà plene sævitiam (probationes siquidem, ut sequatur divortium, concludentes esse debent; cum sub dubio nemo jure suo certo spoliandus sit. Castrop. n. 10. Paris. conf. 54. n. 16. vol. 4. Barbof. rub. ff. solut. matr. p. 2. n. 27.) non esse uxorem tradendam viro, quam vis cautionem de non offendendo offerat; quia non decet uxorem justè trepidantem fragilitati cautionis committere; cum cautio non immutet malevolam animam. §. fin. Inst. de suspell. tutor. Sanch. cit. d. 18. n. 33. esse verò locum cautioni de non offendendo, ubi probationes sævitie non sunt integræ. Castrop. n. 11. tradit.

2. Resp. secundò: Sufficiens autem cautio censetur, per quam boni viri arbitrio satis consultum est incolumitati conjugis. Laym. l. c. ubi etiam, quòd talis plerumque sit cautio fidejussoria aut pignoratitia, & interdum optimam esse juratoriam, si vir probus videatur quam maximè revereri religionem juramenti, ut Gutt. l. 1. q. 99. can. c. 24. n. 3. Quin & debere esse in hoc casu pignoratitiam vel fidejussoriam (eo quòd quoties exigitur cautio ob suspicionem personæ, semper esse debeat cum pignore vel fidejussore, juxta l. si fidejussor. §. fin. ff. qui satisfacere coguntur) asserit Castrop. n. 11. cum Sanch. l. c. n. 36. idque usque adeo requiri, Riccio in prax. decis. 254. n. 2. Ponc. & c. ut nequeat Judex esse contentus cautione juratoria viri, tamen si impotens sit pignoratitiam vel fidejussoriam cautionem præstare, quod tamen postremum negat Castrop. cum Sanch. n. 42. eò quòd cit. c. literas. de restit. spol. dicatur, dandam uxori cautionem pignoratitiam vel fidejussoriam, quantum fieri potest, & ad impossibilia nemo obligetur. Item regula generalis sit, non habentem pignora vel fidejussorem, quia pauper vel advena est, satisfacere præstando cautionem juratoriam. auib. generaliter, c. de Episc. &

cler. Roland. conf. 43. n. 21. Sanch. n. 38. Barb. in l. divortio. §. interdum. ff. solut. matr. quinimo existimat Castrop. cum Laym. Sanch. n. 43. Gl. & Innoc. in c. extransmissa. Sufficere juratoriam, dum vir est aliàs bonæ vitæ & famæ, et si pignoratitia vel fidejussoria haberi possit. Unde concludit Castrop. cum Sanch. n. 32. & 41. arbitrio Judicis deferendum, qualis hic & nunc præstanda cautio.

Quæst. 293. Quæ prævis concedendi divortium ob sævitiam, & qualiter pronuntiatur sententiæ, conjuges statum mutare possint.

1. Resp. ad primum: Petitò divortio ob matris sævitiam, Judex solet petere informationes per testes, qui de sævitia deponant (testes verò singulares in hac materia probant, modò omnes in genere testentur sævitiam. Castrop. l. c. n. 10. cum Ponc. cit. n. 6. & Canif. in c. 2. b. t.) & habita sufficiente informatione, interlocutoriam sententiam pronunciat, ut uxor in loco tuto statuatur, subministratis ei à viro alimentis, donec lis decidatur. c. extransmissa. Quin &, ut Castrop. n. 9. cum Ponc. c. 73. n. 7. Riccio in pr. decis. 235. n. 6. Gutt. q. 3. can. c. 24. n. 7. & Rota decis. 250. apud Farinac. vol. 2. consil. expensis ad liem sustinendam & promovendam, ne his destituta cadat causa. De quo postremo enucleatè magis infra. Ac denique ejus arbitrio committitur, utrum, præstita sufficiente cautione securitati mulieris prospici possit; an verò non sit satisfactum, sed divortium fieri debeat. Et enim hac omnia Judicis examini & arbitrio committuntur, ubi & arbitrari, an malum, quod timeretur, sit grave & inevitabile. Laym. n. 17. ex Sanch. n. 20. & Gutt. cit. c. 24. n. 5. & sequitur fere ex dictis.

2. Resp. ad secundum: Dum sententia divortii ob sævitiam pronunciata restricta est ad tempus, scilicet quousque vir signa dederit emendationis vel cautionem obtulerit, certum est, neutrum statum mutare posse, v. g. ingrediendo religionem, aut suscipiendo Ordines. Si verò sententia est absoluta; eò quòd desperetur vir corrigendus à sævitia, quamvis cautionem dederit, conjux innocens ad religionem vel Ordines transire potest, non secus, ac si divortium factum ob adulterium. E contra verò id non licet nocenti in viro innocente, exceptis casibus, in quibus id licet adultero. Castrop. cit. p. 9. n. 12. Sanch. l. 10. d. 18. n. 48. Ponc. cit. c. 23. n. 9. Porro innocente post divortium absolute factum ad sui consortium virum sævum admittente, censetur eo ipso irrogatam injuriam remittere, ac habere securitatem in ejus cohabitatione, ac proinde, nisi se novæ offerant causæ, ex præteritis ab eo separari nequit. Castrop. l. c. Ponc. n. 9. Farin. l. 2. consil. 156. in fine.

Quæst. 294. An & qualiter adulterium sit causa sufficiens divortii.

1. Resp. ad primum: Adulterium est causa sufficiens divortii perpetui, utpote per se & directè fidei conjugali & contractui matrimoniali repugnans, dum interim alia crimina presentia sufficientem causam divortii, ut Laym. l. 5. tr. 10. p. 3. c. 7. cum Bellarm. l. 1. de matr. c. 14. resp. 2. habeant se per accidens ad matrimonii substantialem obligationem, adeoque iis cessantibus recipi debeat conjux. Hanc esse sententiam constantem omnium Catholicorum, ait Castrop. d. 3. p. 6. §. 1. propter illud Christi Matth. 5. & 19. Quicumque dimiserit uxorem

uxorem suam, nisi ob fornicationem. Quia verba Christi intelligenda esse de divortio tantum, quod ad thorum & cohabitationem, dictum est supra, & prout explicat S. Hieron. ad cu. c. 19. *Math.* & in *Epist. ad Amandum*. D. August. l. 2. de *adult. conjug. c. 9.* Innoc. 1. *Epist. ad Exuperium*. Trid. *sess. 24. de mat. can. 7.* & prout colligitur ex *Apost. 1. ad Cor. 7. precipio non ego, sed dominus &c.* Tamen autem verba illa Christi, uti & textus Juris can. c. ex *lueris. c. significasti. c. gaudemus. b. t.* faciunt mentionem solum de adulterio uxoris, ut pote graviore; adeoque Cajet. in illud *Math. 19.* censuit solis viris concedi potestatem faciendi divortium ob adulterium uxoris; verissima tamen sententia defendit, in hoc utrumque conjugem esse paris conditionis; cum jus divortii faciendi oriatur ex violatione fidei conjugalis (non enim censentur conjuges obligati ad mutuam cohabitationem & redditionem debiti, nisi quatenus sibi invicem fidem servaverunt) ob quam conjuges aequali jure obligantur. D. Thom. in 4. d. 35. q. unic. d. 4. Sanch. l. 10. d. 3. n. 6. Ponc. l. 9. c. 16. an. 4. Laym. l. c. n. 8. Castrop. l. c.

2. Resp. ad secundum: Nominis fornicationis moechiae, adulterii sufficientis ad divortium venit copula completa seu perfecta, quae fit cum effusione feminis, & sine qua non dividitur perfecte caro in alienam carnem, habita cum alieno viro vel femina; adeoque non venit copula imperfecta multoque minus tactus impudici, aut etiam pollutio habita secum aut cum alio. Sanch. l. 10. d. 4. num. 3. Ponc. l. 9. c. 16. num. 3. Laym. l. c. n. 7. Castrop. l. c. num. 2. Neque solum copula perfecta naturalis, sed & Sodomitica, bestialis; quia & per hanc dividitur caro in carnem alienam contra fidem datam matrimonii & pacti matrimonialis naturam. AA. iidem & alii passim, cum Abb. in c. *maritus. de adulterio. num. 3.* & communi.

3. Resp. ad secundum secundò: Adulterium praebens sufficientem causam divortii debet esse formale, seu continere malitiam formalem adulterii, ita ut, si ab ea aliquo modo excusetur, V. G. per violentiam commissum, vel etiam ignominanter, ut dum conjux bonae fide accessit adulterum putans esse suum maritum, aut si probabiliter credens maritum suum mortuum, transit ad secundas nuptias, vel etiam fornicetur cum alio; cum talis fornicatio non habeat rationem formalis adulterii; non sufficiat ad faciendum divortium; cum jam alteri conjugi non sit injuriosum. Sanch. l. 10. d. 5. à num. 11. Laym. n. 13. Ponc. l. 9. c. 17. num. 8. Castrop. num. 3. cum communi. Quin & adulterium commissum ex metu cadente in virum constantem, non concedere innocenti jus faciendi divortium; eò quod non sit commissum ex malitia & dolo, quod requirit videtur l. *penult. ff. ad Leg. Jul. de adult.* docent cum Abb. *conf. 4. num. 3. vol. 1.* Rosell. v. *adulterium. n. 5.* Sylv. *ibid. q. ult.* Tabien. & alii, quorum sententiam probabilem censet Sanch. n. 13. Verum contrarium sentit Sanch. n. 16. Castrop. n. 3. Covar. in 4. *decret. 1. p. c. 5. num. 3.* Henric. l. 11. c. 17. n. 5. Cóninck. d. 35. du. 2. num. 10. Laym. l. c. citans plures alios; eò quod, cum metus non excuset à culpa adulterii, & fidei datae violatione, quibus divortium jure naturae immititur, non possit à divortio dotisque amissione excusare, licet excuset à poena legibus inducta; ut AA. iidem.

R. P. Leur. Jur. Can. Lib. IV.

Quaest. 295. Quando nam non liceat facere divortium ob adulterium.

1. Resp. in sequentibus casibus. Primò ubi uterque conjugum commisit adulterium; aequum enim non est, unius delictum puniri, aequali alterius delicto manente impunito; & paria delicta mutua compensatione delentur, prout statuitur, & dicitur expresse; c. *penult. & ult. de adult. c. significasti. c. ex lueris. eod. L. si uxor. ff. ad Leg. Jul. de adult.* item à S. August. l. 1. de *sermon. domi. in monte. c. 28. relato. in c. 1. 32. q. 2.* ubi: *Nihil iniquum, quam fornicationis causa dimittere uxorem, si & ipse convincitur fornicari; occurrit enim illud: in quo alterum judicas, te ipsum condemnas. Rom. 2. &c.* Nihilque refert, quod adulterium uxoris sit gravius & notorium, mariti minus grave & secretum, unum prius, alterum posterius; cum per utrumque fides data in matrimonium violetur, & jus separandi se soli innocenti concedatur. Sanch. l. 10. d. 5. à num. 2. Ponc. l. c. c. 17. num. 5. Gutt. de *mat. c. 129. num. 15.* Laym. l. c. Castrop. p. 6. §. 2. num. 1. cum communi. Nihilominus compensatio haec mutua est solum, quò ad divortium & dotis amissionem, non verò quò ad accusationem criminalem & vindictam publicam; cum liberum sit marito accusare criminaliter uxorem de adulterio; uxori autem non permittitur haec accusatio; L. 1. c. *ad Leg. Jul. de adult.* Sanch. l. 10. d. 8. num. 46. Laym. Castrop. *ll. cit.*

2. Secundò, si maritus adulterii uxoris fuit author; cum tunc aequè sit culpabilis ac uxor. Sanch. l. 10. d. 5. à num. 5. Ponc. num. 7. Gutt. num. 16. Farinac. *Tom. 1. q. 143. §. separatio thori.* Castrop. num. 2. Laym. *cit. num. 13.* cum comm. Procedit idipsum, si ve uxor invita, si ve lubens prostitutioni consentiat. Castrop. *loc. cit. arg. c. discretionem. §. quòd si forsan. de eo, qui cognov. consang.* Item si adulterio uxoris consentiat (in quo casu vir consentiens etiam punitur poena lenonis; l. 2. c. *ad Leg. Jul. de adult.*) expresse vel tacite; eò quod v. g. potens facile impedire, non impedivit, nulla intercedente legitima causa hujus non-impeditionis, de quo paulò post; cum tacito illo consensu censendus sit remittere jus divertendi, quod ex illata sibi injuria conceditur. Castrop. Laym. *ll. cit.* Henric. l. 11. c. 17. num. 4. Sanch. *loc. cit. num. 3.* Qui etiam ibi notat, mulierem conciam de marito adulterio, neque impediendam, non esse censendam consentire; cum raro ipsa illud impedire possit, neque ejus dissimulatio, utpote quae est viro subiecta, censenda est delicti approbatio. Quemadmodum etiam, si vir suspicionem habens de uxoris adulterio, dissimulet se in longinquum proficisci, animo statim redeundi, vel testes apponat absconditos, ut certus de adulterio, possit uxorem dimittere, vel in futurum emendare, nullatenus censendus est adulterio consentire, sed illud permittere ob honestum finem; Sanch. l. 10. d. 12. num. 52. & cum eo Castrop. *cit. num. 2.* Pari modo censendus non est adulterio consentire, adeoque prohiberi à faciundo divortio, quòd causam remotam dederit uxori ad illud. V. G. negando debitum, non suppeditando alimenta, expellendo illam à domo & à cohabitatione sua. Ponc. num. 7. Castrop. num. 3. Gutt. num. 8. Sanch. d. 5. num. 6. arg. c. *significasti. h. t.* & ibi Gl. v.

U

materiam.